

HEDREDE MISJONÆRER

av

H. CHR. MAMEN

I dette tidsskriftet har vi gjengitt en liste over norske misjonærer som har fått St. Olavs Orden (1947 s. 238—39) og en fortegnelse over andre dekorasjoner som er blitt våre misjonærer til del (1951 s. 49—51). Ordener og medaljer er en tvilsom ting når vi tenker på de mange høyst fortjente som ikke får noen slik utmerkelse. Men når samfunnet har disse institusjoner, er det en glad plikt å notere at misjonærers innsats ikke blir glemt av det offentlige. Det er likeledes en stor glede å fremheve dem som hedres på denne måten.

Hensikten med de tidligere lister var bl. a. å få lesernes hjelp til eventuelle supplementer. Det lyktes i et enkelt tilfelle. Misjonæren, diakonisse *Emilie Caspersen* (f. i Bodin 1872), som hadde sitt virke i China 1905—35 i tjeneste for Det norske misjons-selskap, fikk i 1911 Chinas Røde Kors Medalje. For øvrig vises det til Det Norske Misjonsselskaps historie i hundre år bd. III s. 212, 239 f., 245, 280 samt bd. V s. 126.

Siden de ovennevnte lister ble trykt, er andre misjonærer blitt hedret. 14/1—1953 ble misjonsprest *Theo. Sørensen* utnevnt til Ridder av 1. kl. av St. Olavs Orden «for fortjeneste av de vitenskapelige samlinger ved Universitetet i Oslo». Misjonsprest Sørensen er tidligere hedret som innvalt medlem (Fellow) av Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland (22/11—1922) og det samme i Royal Geographical Society, London (29/1—1923).

Misjonsprest Sørensen er født i Kristiansand i 1873. 1892 reiste han til England og kom to år senere til Indias grensestrøk mot Tibet. Her studerte han ved hjelp av en lama i to år det tibetanske språk og religion (tibetansk buddhisme og bøn-religionen).

Da det var umulig å komme inn i Tibet fra India, reiste han til China der han studerte kinesisk. Han slo seg ned i Tatsienlu, en grenseby mellom Vest-China og Øst-Tibet. Her bodde Gjåla Gjelpo, kongen av Øst-Tibet. Ved dennes hjelp ble Sørensen eier av den tibetanske Tripitaka på 332 store bind som han ga seg til å granske. Denne hadde inntil 1850 vært fullstendig ukjent i Europa. Sørensen leste skriftene til Csoma de Kóros, den første europeer som ble kjent med denne litteratur. Sørensen ble etter hvert en fremragende forsker i dette emne. Han regnes ennå av eksperter på dette område som en autoritet når det gjelder den tibetanske Tripitaka. Det eksemplar som han i sin tid ga Etnografisk Museum i Oslo og et annet som er i England, er de eneste komplette som finnes utenfor Tibet.

Dette grundige studium foretok Sørensen som misjonær. Med sitt inngående kjennskap til tibetanernes språk og religion kunne han komme på talefot med lamaene og lede dem til kristen tro ut fra deres egne forutsetninger. Hans mange kristne traktater vitner om en misjonær med dyp kunnskap om den religiøse tankegang hos det folk han var utsendt til. Sørensen reiste ut for Tibetan Pioneer Mission. Da dette selskapet ble oppløst, ble han knyttet til China Inland Mission. Han hadde eget trykkeri for utgivelse av religiøse traktater som ble smuglet inn i det lukkede land. Han grunnla The Tibetan Religious Tract Society. Han har vært pionér i ordets egentlige forstand: oppdagelsesreisende i Tibets indre, språk- og religionsforsker, grunnlegger av den kristne terminologi på øst-tibetansk (Shasa-tibetansk). Et vitnesbyrd om hans anerkjennelse er videre den ordinasjon til prest i Den norske kirke som han i 1923 mottok av biskop Støylen. Han arbeidet en tid sammen med sin landsmann Edward Amundsen, som døde i 1928.

I misjonskretser her hjemme har Sørensens navn ikke vært så kjent som det burde. Årsaken er vel at han har vært i utenlandsk misjonstjeneste. Den dyktige kjenner av øst-asiatisk språk og kultur, dr. Fonahn, har skrevet om ham i Aftenposten; Norsk Geografisk Selskabs Aarbog har en oversettelse av Sørensens reiseskildring, trykt i China's Millions for 1910; han er

omtalt i boken Norske misjonærer som bibeloversettere; nevnes av Reichelt i boken Mot Tibets grense og er fyldigst biografert i dr. Kapelruds: En norsk Tibet-misjonær (Lillehammer 1944). Den norske Tibetmisjon har utgitt hans skrift Travelling in Tibet, trykt i Tatsienlu, China, med titelen På reise i Tibet (Horten 1950). Hans navn er således blitt vel kjent i mange kretser i vårt land. Den gamle pionér lever siden 1937 på sitt fødested, Vågsbygd ved Kristiansand.

En annen norsk pionér-misjonær er nylig hedret både her hjemme, i England og i U.S.A. Det er pastor *Gunnerius Tollefsen* i menigheten Filadelfia, Oslo. Pastor Tollefsen ble 27/10—1952 tildelt Kongens fortjenstmedalje, 14/7—1952 innvalt medlem (Fellow) av Royal Geographical Society, London og 30/5—1952 kreert til dr. theol. honoris causa ved National College, Kansas i U.S.A.

Pastor Tollefsen er født i Bergen 29/8—1888 av foreldre grosserer Jacob Tollefsen og hustru Gurine f. Johnsen, og har teologisk eksamen (B.D.) fra New College, Edinburgh, Skotland 1915. Han reiste til Kongo s. å. og grunnla de norske pinsevenners misjon i Belgisk Kongo i begynnelsen av 20-årene. Her har han tilbrakt tre perioder.

Tollefsen er forfatter av en rekke bøker, hvorav flere er oversatt til fremmede språk. Det er dels misjonsreportasje (f. eks. I Afrikas indre, 1925), dels skolelitteratur, dels språkvitenskapelige arbeider som den avhandlingen som ga ham doktorgraden: A Bantu Language: Its Grammar and Structure as spoken in the Upper Kasai, Congo Basin (i manuskript). Høsten 1952 foreleste han over bantuspråk ved Oslo Universitet. Siden hjemkomsten til Norge har pastor Tollefsen vært misjonssekretær for den ytre misjon ved menigheten Filadelfia i Oslo. Han har vært den ledende personlighet i de norske pinsevenners misjonsarbeid, representert Norge på flere internasjonale konferanser i Europa, Amerika og Afrika, og har i mange år vært medlem av Norsk Misjonsråd. Vårt Land 29/8—1953 inneholder en lengre artikkel om pastoren.

Endelig kan nevnes at legemisjonær, dr. *Kr. Skulberg* (f. 1892

i Spydeberg) i 1952 fikk den franske medaljen Mérite de Cameroun. Dr. Skulberg har virket i Kamerun i Det norske misjonsselskaps tjeneste siden 1926 og grunnla selskapets karitative virksomhet på dette felt. (Det Norske Misjonsselskaps historie i hundre år bd. III s. 311, 313, 324, 333, 338, 340 f., 347 og 354 samt bd. V s. 207.)

Tidligere misjonærer er hedret ved ordener og utmerkelser som ikke er medtatt da disse ikke er gitt vedkommende som misjonær.

Det er en rekke misjonærer som er hedret med medlemskap av vitenskapelige selskaper. Da vi ikke har oversikt over alle, må vi avstå fra å sette opp noen fortegnelse over disse på dette tidspunkt.